

המנורה, ומנוסח ברכת הדלקה שמברכין להדליק נר חנוכה מובן דזכרון הנס הוא על הנרות ולא על הקרבת התמיד, והלא החנוכה במשכן הי' על קרבן.

קיצור. יבאר דמזוזה ונ"ח שניהם מבחוץ בפתח החצר והבית וחלוקות בג' דברים, מזוזה א) מקומה בימין, ב) מזוזה שבחצר אינה פוטרת את הבית ג) ענינה בשביל הבית והחצר, נ"ח א) מקומה משמאל, ב) שבפתח החצר פוטרת את פתח הבית ג) ענינה בשביל רשות הרבים ויקשה מה נשתנה חנוכת המקדש שהוא בנרות מחנוכת המשכן שהוא בקרבנות.

וְלֵהֲבִין כִּזוּ יִלְהַקֶּת מִשְׁנַת ל בִּפְיֹרוֹשׁ הַשְּׁלִישִׁי בְּהַמְשָׁנָה דְּבַעֲשָׁמ נְבֵה"ע דְּקָאֵי עַל הַעִיס וְהֵלֵא בְּמֵאמֵר אֵי יִכּוֹל לְהִבְרָאוֹת קָאֵי עַל סַפֵּי הַמֶּלֶךְ שֶׁהֵמֵאמֵר אֶחָד דְּסַפֵּי הַמֶּלֶךְ הוּא לְמַטָּה בְּמִדְרֵי מֵהַעֲשָׂמ דְּעִיס דְּכָל הַשְּׁפָעָה הִיא בָּאָה בַּעֲשָׂרָה כְּחוֹת כְּלָלִי וְכִמוּ בַּהֲשַׁפְּעַת הָרַב לְתַלְמִידוֹ הֵנָּה בְּכַדֵי שְׁתַּהֵי הַשְּׁפָעָה מְסוּדֶרֶת בְּהִכְרַח שְׁתַּבָּא בְּסוּדֵר דְּחַב"ד חֲגִ"ת וְנֵה"י אֲשֶׁר כֵּן הוּא בְּדַבְרֵי בְּרִיאַת הָעוֹלָמוֹת שְׁבָא בְּסוּדֵר דְּעִיס וְעוֹלָם עַל מְלוֹאוֹ נִבְרָא וְעִיקֵר שְׂכִינָה בְּתַחְתּוֹנִים הִיתָה וְרַק עֵי חֵטָא הַדּוֹרוֹת סִלְקוּ כְּבִי' אֶת הַשְּׂכִינָה לְעִילָא מְזוּ"א לְבִינָה וְלְעִילָא מֵהַמּוֹחִין לְכַתֵּר וְעַמְדוֹ ז' צְדִיקִים וְהוֹרִידוּ אֶת הַשְּׂכִינָה לְמַטָּה, אֲשֶׁר בַּעֲבוּדָתָם פְּעִלוּ שִׁיכּוֹל לְהִיֹּת הָעֲבוּדָה בְּהַמְשַׁכְתָּ אֲלֵקוֹת לְמַטָּה עֵי עֲבוּדַת נִשְׂי בְּתוֹמ"צ, דְּתַחֲלִילַת הַהַמְשַׁכּוֹ; הִיא בַּעֲ"ס דְּאֲצִי וְמֵהֵן הוּא שְׁנַמְשָׁךְ גַּם בְּעוֹלָמוֹת בִּיעֵ עֵי סַפֵּי הַמֶּלֶךְ, וְזֵהוּ בַּעֲשָׂמ הֵינּוּ בַּעֲ"ס נְבֵה"ע וְהֵלֵא בְּמֵאמֵר אֶחָד יִכּוֹל לְהִבְרָאוֹת הֵינּוּ עֵי סַפֵּי הַמֶּלֶךְ אֲבָל אוֹ הֵי' הָעֵלָם וְהַסְתֵּר בַּעוֹלָם וְלִכֵּן נְבֵה"ע בַּעֲשָׂמ דּוּקָא, אֲמַנְסַּ הַפְּרֵדַס וְהֵרַמְזוּ מִפְּרָשִׁים דְּבַעֲשָׂמ נְבֵה"ע עַל הַעִיס וּמֵאמֵר אֶחָד קָאֵי עַל הַכְּתָר מַה שְׁלַמְעֵלָה מֵהַעִיס וְנִקְ' הַכְּתָר אֶחָד עֶשֶׂר הַמְיוּחָד שְׁבַעֲשָׂרָה, וְזֵהוּ וְנִתֵּי שְׁלוֹם בְּאַרְץ, דְּעֵי עֲבוּדַת הַתּוֹרָה מִמְשִׁיכִים מִפְּנֵימִי' הַכְּתָר שְׁגַם בְּדַ"ת דַּחְכ' תַּתְּאָה יֵהִי' הַגִּילּוּי דְּד"ע שְׁבַח"ע.

ט.

וביאור הענין הוא דהנה כתיב (ויקרא כ"ו ו') ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד והשבתי חי' רעה מן הארץ וחרב לא תעבור בארצכם, ופרש"י אין צריך לומר שלא יבאו למלחמה אלא אפי' לעבור דרך ארצכם ממדינה למדינה וזהו וחרב לא תעבור בארצכם אפילו חרב של שלום כמארו"ל (תענית דכ"ב ע"ב) וחרב לא תעבור בארצכם מאי חרב אילימא חרב שאינה של שלום והכתיב ונתתי שלום בארץ אלא אפילו של שלום, והיינו דיש שלום ויש חרב של שלום וענינם בעבודת האדם הנה שלום הוא העבודה דתורה וחרב של שלום הוא העבודה דתפלה דהנה כתיב אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי ות"א בצלותא ובבעותא, דחרב היא העבודה דק"ש וכמ"ש בזהר ע"פ ויקח רומח בידו אלו

א ש ר ל ק ח ת י : בראשית מה, כב, וראה בכ"ז הוספות לתו"א ר"פ ויחי.
הוספות לאור התורה, סידור שער התפלה ד"ה אשר לקחתי.
ו כ מ ש ב ז ה ר : ראה ת"ז בהקדמה (יא, א), לקו"ת תצא (לח, א), ועצ"ע.

רמ"ח תיבין דק"ש וזהו אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ומעשה אבות סימן לבנים דכתיב רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם, וארז"ל (ברכות ד"ה א') כל הקורא ק"ש על מטתו כאלו אוחז חרב של שתי פיות, וצ"ל מהו"ע החרב ומהו של שתי פיות דוקא, והנה בזהר רע"מ עקב דף ער"ב ע"א אי' דשם הוי' נקי חרב, י' רישא דחרבא, ו' גופא דילי, ה"ה תרין פיות דילי, וצריכים ג"כ להבין מהו"ע דשם הוי' נקי חרב, אך הענין הוא דהנה ידוע דיניקת החיצונים יכולה להיות בשני אופנים, א' מחמת ריבוי הצמצומים שכשנצמצם הארת אלקות בריבוי הצמצומים ובתכלית ההעלמות וההסתרים או יכולים גם החיצונים לינק משם, וזהו מה שיונקים מבחי' אחורי העור דנוק', וכמו בגשמי בגוף האדם הרי בעור בשרו יש בו נקבים דקים מאד אשר דרך שם יוצאת הזוהמא והפסולת דזהו הזיעה מה שהאדם מויע ובוזו יוצא הזוהמא, והדוגמא מזה יובן למעלה דיניקת החיצונים הוא מאחורי העור שבין נקב השערות שהוא בין צירוף לצירוף, לפי שכשמאיר אוא"ס בבחי' גילוי משם אינם יכולים לקבל כי אין אוא"ס שורה אלא במי שבטל אבל בבחי' יש אינו יכול להיות גילוי אוא"ס כי אין אני והוא יכולים לדור, ולכן הקליפות שהן בבחי' יש ודבר נפרד לגמרי שמופרדים מאחדותו ית' אינם יכולים לקבל מבחי' גילוי אבל כשנצמצם בבחי' ריבוי צמצומים אז יכולים גם הם לקבל תוס' יניקה לפי שעכ"פ מעט ביטול יש בהם דקרו לי' אלקא דאלקיא, ועו"נ כרחל לפני גווי' נאלמה, דגווי' הם בבחי' שערות, וכאשר נמשך האור ע"י השערות שהוא ריבוי הצמצומים יכולים הם ג"כ לקבל, וזהו הטעם שאמר פרעה אם בן הוא והמתן אותו ואם בת היא וחיי, והיינו לפי שכן הוא ז"א שהוא גילוי אור וכידוע דז"א רובו חסדים שהוא גילוי שלא יוכל לקבל משם ולכן והמתן אותו לסלק האור, ואם בת היא וחיי, דבת היא ספי' המל', דבנין המל' מהגבו' שהן בחי' צמצומים ומריבוי צמצומים היינו מבחי' אחורי העור דנוק' יכולים ג"כ לקבל, והאופן ה' הוא שמקבלים ממקום גבוה מאד והיינו מבחי' המקיף שלמע' מסדר השתלשלות, דמהאורות והגילויים דסדר השתל' אין הקליפות יכולות לקבל והגם דבסדר השתל' הרי יש ג"כ ענין הצמצומים מה שהאור של המדרי' העליונה מתצמצם שע"ז יוכל להתקבל במדרי' התחתונה, וכמו צמצום האורות דחב"ד בהשתלשלותם בחג"ת דעם היות דאור החב"ד נמשך בחג"ת אבל עם זה הרי בא ע"י צמצום ומיעוט וזהו שהחג"ת הן רק ענפים המתפשטים בלבד א"כ הרי בכללות סדר ההשתלשלות יש צמצומים רבים בזה אחר זה בכל זה הנה מצמצומים אלו אין הקליפות יכולות לקבל לפי שהצמצומים דסדר השתל' הנה אין ענינם ענין הצמצום, דענינו העלם ודין, דצמצום זה של העלם ודין הרי ענינו העלם האור וסילוקו אבל בצמצום שהוא בשביל המיעוט הרי הכוונה היא בשביל שיתקבל בטוב, דזהו ההפרש בין הצמצומים דסדר ההשתל' להצמצומים דשם אלקים, דמדרי' היותר אחרונות שבו הן בשביל להעלים ולהסתיר על האור שלא יתגלה ומה נעשה תגבורת הצמצומים, אבל

ד כ ת י ב ר ו מ מ ו ת : תהלים קמט, ו.

א י ן א נ י : סוטה ה, א.

ד ק ר ו ל י ' . . . כ ר ח ל ל ס נ י : סוף מנחות. ישעי' נג, ו.

א ם ב ן : שמות א, טז. וראה ל"ת להארז"ל ע"פ זה. תו"ת ד"ה ויאמר גר,

למילדות.

הצמצומים דסדר השתלי הם בשביל הגילוי לכן מצמצומים אלו אין הקליפות וסט"א יכולות לקבל ורק מריבוי הצמצומים המסתעפים מהגבורות דמלי יכולות לקבל, וזהו דכתיב שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך, שממית היא בחי' נוק' דקליפה, וכמו בגשמיות הנה השממית טבעה לארוג קורי עכביש אשר בזה היא פורשת רשת לצוד את היתושים ואח"כ היא מוצצת את מוחם של הנצדים ברשתה, כן הוא ענינה של נוק' דקליפה לצוד בני אדם בריבוי הרהורים רעים עד שהיא מוצצת מוחם ר"ל, ונוק' דקליפה נק' שממית, שם מית, דמלי דקדושה נק' שם כמא' אזי מלך שמו נקרא והלעו"ז מלי דקליפה נקראת שממית שם מית והיא בהיכלי מלך שמהמקיף העליון שלמעלה מסדר ההשתלשלות יכולים ג"כ לקבל.

קיצור. יבאר דיניקת החיצונים יכולה להיות בשני אופנים, (א) מריבוי הצמצומים העולם ודין וכמו שזוהמת הויעה באדם יוצאת מנקבי העור, הנה כן מריבוי הגבורות והצמצומים דשם אלקים במדרי' היותר תחתונות יכולים לקבל, אם בת היא וחיי, (ב) מהמקיף שלמעלה מהשתלי, ויסביר דמהצמצומים דסדר השתלי שהם בשביל שיתקבל אין הקלי' יכולים לקבל, שממית שם מית.

י.

והנה הכוונה העליונה היא אשר האדם בעבודתו בתומ"צ שהיא עבודת הבירורים בעניני עולם ימנע את יניקת החיצונים באופן אשר שני אופני היניקה של הקליפות וסט"א הכל תלוי בנש"י דלכן הנה נוסח הברכות הוא אלקינו מלך העולם דבכדי אשר מלכותו ית' יהי גלוי ומפורסם לכל הוא ע"י אלקינו האלקות שבנו, והנה כתיב יעקב חבל נחלתו, כמו עד"מ החבל שראשו האחד קשור למעלה והשני קשור למטה הרי כשמנענעים את הקצה התחתון מתנענע גם הקצה העליון, כך הוא בנש"י כפי אופן מעשיהם למטה כמו"כ נעשה למעלה וכמא' דע מה למעלה ממך ופי' רבינו נ"ע דע אשר הכל מה שהוא למע' בעולמות העליונים הוא ממך דתלוי בעבודת האדם דהנשמה כמו שהיא למעלה שרשה למע' גבוה מאד וכידוע דשרש הנשמה הוא בע"ס דאצי' בבחי' חכמה ולמעלה יותר מעולם האצי', בעצמות א"ס ב"ה דעשר כחות הנפש הם מע"ס דאצי' ורעותא דלבא מה שלמע' מהכחות פנימי' היא מא"ס ב"ה שלמע' מאצי', והאדם הוא הבריאה התיכונית שכולל כללות ההשתלי מרוכ"ד עד סוכ"ד והוא לפי שהקב"ה ברא את האדם מן העליונים ומן התחתונים דנשמת אדם היא למע' מכל הספירות העליונות וגוף האדם הוא למטה מכל הברואים שלמטה. ולכן ארו"ל ששה דברים

ש מ מ י ת ב י ד י ם : משלי ל, כח. — ראה ב"ר פס"ו בסופה. עמה"מ ש"ן סמ"ה. ש"ד ס"ט ופצ"ח.

כ מ א ' א ז י : פייט אדון עולם.

י ע ק ב ח ב ל : דברים לב, ט. וראה אגרת התשובה פ"ה.

ד ע מ ה . . . י פ י ' ר ב נ ו : אבות פ"ב, מ"א. הפי' בקיצור נמצא גם בכתר שם טוב ובאור תורה להה"מ.

ש ש ה ד ב ר י ם : חגיגה טז, א.

באדם שלשה כמלאכי השרת ושלשה כבהמה, ומאחר שהאדם כולל הכל לכן כפי מעשיו למטה נעשה בדוגמא כזאת למעלה ג"כ והוא כשהאדם פועל בעצמו בעבודתו להכניס ולמסור פנימי' רצונו לאלקות בתורה ותפלה ובקיום המצות הנה בעבודתו זאת ממשיך למעלה ג"כ מפנימי' הרצון וכמאמר נח"ר לפני שאמרת ונעשה רצוני שעייזו שהאדם עושה רצון. העליון ברצון פנימי הנה עייזו עושה נח"ר למעי' כבי' ואז מאיר בחי' גילוי אוא"ס ובמקום הקדושה דוקא, והסט"א אינה יכולה לקבל כלל שהרי מהגילוי א"א להם לקבל, אבל כשהאדם משפיל אי"ע בתאוות ורוח הבהמה היורדת למטה, לא מיבעי בדברים אסורים ר"ל אשר בזה הוא מוריד אור הקדושה ומוסרה בידי הקליפו' וסט"א אלא אף גם דברים המתירים כשעושה אותם בתאוה כבהמה הנה לבד זאת אשר לשעה הוא רע גמור הנה הוא משפיל את מהות האדם, דהאדם באשר הוא אדם צ"ל מובדל מן הענינים החומרים, וענין ההבדלה אין הכוונה ענין הפרישות כ"א שהוא למעלה מזה ועושה זאת רק מצד ההכרח וכפי אופן ההכרח, א' מענש מצד עצם מהותו איז און בעדארף זיין העכער פון דברים החומרים און ער בעדארף דאָס טאָן נאָר אויף אַזוי פיעל וויפיעל ער מוז, אבל כאשר מוסר ונותן עצמו לענינים החומרים אפילו דברים המתירים ה"ה משפיל את מהות האדם ועייזו גורם למעלה ג"כ בחי' ההשפלה ח"ו שבא האור האלקי בבחי' ריבוי צמצומים עד שיכול להיות מזה יניקת החיצונים כמ"ש וישח אדם וישפל איש שעייזו וישח אדם למטה שמשפיל א"ע בתאוות גשמיות עייזו כביכול וישפל איש להיות מתצמצם בכמה מיני צמצומים עד שמבין צירוף לצירוף נמשך יניקה לסט"א, והגם שבלא"ה נמשך ג"כ יניקה לחיצונים לצורך קיומם, כי מאחר שברא אותם הקב"ה הרי בהכרח שיהי' להם חיות קצובה לצורך קיומם, אמנם החיות הקצובה היא חיות מצומצמת ובאופן הקצוב אבל עייזו ההשפלה מה שהאדם משפיל עצמו בתאוות גשמיות ה"ה גורם תוס' יניקה לקליפות וסט"א, כדאיתא ברמ"ז בביאור ענין ביעור חמץ בפירושו על מאמר הזח"ב ד"מ ע"ב שיש ב' מיני חיות לקליפות, הא' מה שנקצב להם בגזירת עליון, והב' מה שמוסיפים החוטאים בהשפלת הניצוצות של הקדושה דתוספות זו מרובה על הנקצב בג' ענינים, הא' שהחיות הנקצב הוא חיות מצומצם כדי קיום בלבד ועייזו החטא הוא שניתוסף להם יניקה מרובה והוא מה שהחוטא ממשך מבחי' מדרי' עליונות שנמשך ג"כ בריבוי הצמצומים ועייזו נעשה בהם תוספות חיות, והב' הוא מה שיונקים מגוף השערות, כמ"ש כרחל לפני גוזזי' נאלמה היינו דוה מה שיונקים משערות דנוקי, זהו תוס' יניקה להיות דמה שנקצב להם לצורך קיומם הוא רק בין שעה לשערה אבל לא מגוף השערות וא"כ מה אשר יונקים מגוף השערות זהו תוס' יניקה, והג' הוא מה שעייזו החטא מתעלים הקליפות וסט"א מהמקום הקבוע להם, דהנה זה מה שנמשך להקליפות וסט"א לצורך קיומם הרי מ"מ הי' מדור הקליפות תחת כל העולמות דקדושה ועייזו חטא עה"ד ירדו העולמות ונתלכשו תוך הקליפו' וכן בכל חטא ועון גורמים התגברות הקליפו' שמלבשת יותר את הקדושה, דכל זה הוא לפי שהאדם משפיל עצמו בתאוות גשמי', ובכללות הענין הנה כאשר האדם מגביה עצמו בגסות

הרוח אשר זה מורה על הישות שלו שהוא מתגאה גם לגבי אלקות, שאם הי' בטל לאלקות ממילא הי' בענוה ושפלות לגבי כל אדם וכמו משה דכתיב בי' והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה והיינו מפני שהי' בטל באמת לאלקות ממילא הי' ענו ושפל בעיני עצמו מכל אדם ולהיפך ההתנשאות נגד בנ"א מורה על ההתנשאות לגבי אלקות שזהו מצד חומר גופו כאשר יגבה לבכו ע"י העושר וכבוד, וגם אפילו מי שיודע בנפשו הפחיתות שלו ומ"מ מגביה עצמו בלי שום טעם ודעת ועי"ז גורם למעלה ג"כ החוצפא וההתנשאות של החיצונים שמגביהים א"ע לקבל ממקום גבוה מאד, וכ"ז הוא לפי שהעולם נתון בלבו של אדם, וכמ"ש גם את העולם נתן בלבם, ולפי אופן עבודתו של האדם הנה כן הוא הפעולות בעולם, ולכן הנה ב' אופני יניקת הקליפות תלויים בהאדם.

קיצור. יבאר דב' אופני יניקת החיצונים תלויים בעבודת האדם, להיותו כלול מן העליונים והתחתונים, דאדם בריאה תיכונית, ויעקב חבל נחלתו, דכשהאדם משפיל עצמו בתאוות חומריות הוא מוריד מהות האדם שצריך להיות מובדל מן החומריות, הבדלה ולא פרישות, וגורם השפלת אור האלקי, א) תוסי יניקה לקליפות, ב) שיונקים מגוף השערות, ג) מגבי' מקומם, הגסות גורמת חוצפת הקליפות.

והנה מצות נר חנוכה היא תיקון קו השמאל, לא לבד להכרית יניקת החיצונים מן הקדושה בב' אופני יניקה שיכול להיות אלא עוד להאיר את רה"ר לעקור את הדעות הכוזבות של הכופרים, ולכן מצותה להניחה על פתח ביתו מבחוץ, היינו לרה"ר, ואם יש לו פתח לחצרו או מצות הנחתה היא על פתח השער, להיות דעיקר ענין נר חנוכה הוא להאיר את רה"ר, דזהו ההפרש בין ג"ח למצות מוזה דשניהם הן דוקא בפתח השער והבתים ורק חלוקות בעניניהן, דג"ח הוא בשביל תקון החוץ לבית והמוזה הוא בשביל תקון החצר והבית, דענין המוזה הוא שמכריו ומודיע אשר חצר זה ובית זה שייכים לאלקות, דבכל דבר ודבר שברא הקב"ה בעולמו יש בו מצוה אשר במצוה זו הנה מתברר הניצוץ האלקי שבדבר ההוא, והבירור הוא בשני אופנים, אם בדרך קירוב או בדרך ריחוק דזהו ההפרש בין מ"ע למצות ל"ת, דשניהם, עשה ולא תעשה, הן ציווי הוי', והיינו דבשניהם הנה המצווה המקיים את הציווי ה"ה מתאחד עם המצווה, דזהו מצוה ל' התחברות, והיינו שההתחברות של המצווה עם המצוה ית' הוא בשניהם בשוה רק ההפרש הוא באופן וענין הבירור דבמצות עשה הנה הבירור בגוף הדבר שבו נמצא הניצוץ שצריך להתברר ע"י קיום המצווה, הנה במ"ע הרי הבירור הוא ע"י הקירוב דוקא, כמו אכילת מצה בפסח עד"מ וכה"ג בשארי מצות עשה שהן בדרך קירוב, אמנם אותו גוף הדבר שנמצא בו ניצוץ שצריך להתברר ע"י מצות ל"ת הוא בדרך דחי' דוקא וכמו מצות בייעור חמץ עד"מ וכה"ג בשארי ל"ת אבל בגוף ועצם ענין התחברות מקיים הציווי עם מצוה הציווי

הוא במ"ע ומל"ת בשוה, וכן הוא גם בענין היחוד שכל מה שברא הקב"ה בעולם שייך ומיוחד באלקות הוא בכל המצות בשוה, ועם זה הרי יש מצות פרטי בכל דבר ודבר בפ"ע ומצות מזוזה היא מצוה השייכה לחצר ובית, ולהיות שהיא מצוה פרטית השייכה לחצר ובית הנה המזוזה שבפתח השער אינה פוטרת את פתח הבית, וענינה שמירת החצר והבית מהקליפ"ו וסט"א, דחצר ובית שיש בהם פרשת מזוזה קבועה בפתח החצר והבית אין להם שום מקום להאחו שם, אמנם מצות נר חנוכה היא להאיר את רשות הרבים, טורא דפרודא, דהנה ד' עולמות אבי"ע, הנה עולם האצ"י הוא כולו טוב כמ"ש לא יגורך רע ועולם הבריאה רובו טוב ומיעוטו רע, עולם היצ"י הוא מחצה על מחצה, אמנם גם בעולם היצירה הלא הרע מובדל מן הטוב אבל בעולם העשי' רובו רע ומיעוטו טוב ועוד יותר שהרע מעורב עם הטוב והוא מקום הגסות והישות, וע"ז היא מצות נר חנוכה להאיר את רשות הרבים דוקא, דהנה נס חנוכה חלוק מנס פורים בשני ענינים, דהנה גזירת המן היתה גזירה גופנית שרצה להשמיד להרוג ולאבד כו' בגופם, וההצלה היתה ג"כ הצלה גופנית, וענין הנס הי' בדרך מלמעלה מהטבע וכולו מן השמים שלא ע"י פעולת ישראל ורק שאחר שנתגלה ישועת הוי' הנה אז והרוג בשונאיהם אבל אינו מענין המלחמה, משא"כ הנס דחנוכה שבא אחר מלחמה במס"ג וכללות הגזירה היתה רוחנית שלא רצו היונים לנגוע בגופם של ישראל אלא כל ענין גזירתם הי' שרצו להשכיחם תורתך להשכיח את ישראל את תורת הוי' ולהעבירם על חוקי רצונו ית' דהיונים היו חכמים פוקרים וכופרים בתורה מן השמים ובמצות החוקים והסכימו רק לתורה השכלית ובמצות המשפטים, אבל שהתורה היא תורת הוי' ובענין החוקים דמצות בזה כפרו וגזרו כמה גזירות לבטל עבודת המקדש וטמאו כל השמנים שהיו במקדש ואמרו כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל, הנה נתעוררו ישראל בהתעוררותו של מתתיהו כה"ג ויצאו ללחום עמהם וכשנצחום קבעו נס חנוכה על הנרות דוקא ולא על הקרבנות לפי שענין הנרות הוא להאיר גם בטורי דפרודא וההנחה היא במזוזה השמאלית לתורות על התגברות של הימין על קו השמאל, וזהו דנ"ח מצוה להניחה ע"פ ביתו מבחוץ להיות שהיא להאיר את רה"ר והיינו דתכן ענין הנר דחנוכה הוא להאיר את החשך שהכופרים בתורה מן השמים מחשיכים מוחם של ישראל בהכפירה שלהם, וכשם שבמלחמת היונים הנה ע"י המס"ג על האמונה בהוי' ותורתו נצחום שנעשה להם נס למע' מהכחות הטבעיים שהטביע הקב"ה ומסר את הגבורים ביד החלשים והרבים ביד המעטים, הנה כן הוא בכל דור ודור בעת שהכופרים מחשיכים עיניהם של ישראל בכפירותם הנה ע"י חיזוק לימוד התורה וקיום המצות בתוקף דמס"ג הנה הקב"ה נותן כח להמעטים והחלשים להתגבר על הגבורים בחציפותם כלפי שמיא ולהאיר את מחשכי העולם באור תורה ונר מצוה.

ל א י ג ו ר ך : תהלים ה, ה. ראה לקו"ת במדבר ג, ג. ע"ח שמ"ג בהקדמה.
שמ"ז ס"ד. שמ"ח פ"ג.

ח נ ו כ ה ח ל ו ק : להציר מס"ז או"ח סתר"ע סק"ג.

כ ת ב ו ל כ מ : בראשית וכה פ"ב, ד. וראה תו"א וישב ל, א.

קיצור. יבאר דמוזזה תקון החצר והבית ונר חנוכה תקון רה"ר, טורי דפרודא, מ"ע הברור בדרך קירוב ומל"ת בדרך דחי, גזירת המן היתה על גופות ישראל והנס בא מלמעלה מהטבע בטבע שלא ע"י פעולת ישראל במלחמה, וגזירת היונים היתה על נשמות ישראל להשכיחם תורת הוי' וחוקיה, והנס הי' ע"י מלחמה והחנוכה היא בנרות להורות לדורות למס"ג להאיר את הרה"ר, מקום הכופרים על ידי אור תורה ונר מצוה.

בס"ד, ש"פ ויגש, תש"ד

ויגש אליו יהודה, ואי' בילקוט אין ויגש אלא לשלום שנא' ויגש דוד את העם וישאל להם לשלום, וצ"ל והלא הגשת יהודה ליוסף היתה בשביל לטעון עמו ותבע ממנו כמה תביעות, וכמו שפרש"י ז"ל ע"פ ואל יחר אפך וגו' מכאן אתה למד שדבר אליו קשות וא"כ מהו"ע השלום כאן דאין ויגש אלא לשלום, אמנם ממוצא דבר אנו יודעים דגם בשלום צ"ל דבור הקשה, ועוד יותר די ש דבור קשה שהוא דוקא מביא לידי שלום.

ולהבין כ"ז ילק"ת משנת"ל דיניקת החיצונים יכולה להיות בשתי אופנים מריבוי הצמצומים ומהמקיף שלמעלה מהשתל, והאדם להיותו הבריאה התיכונית שכלול מעליונים ותחתונים וכתוב כי יעקב חבל נחלתו שלפי אופן עבודתו למטה הנה הוא ממשיך הגילויים בכל העולמות לכן הנה ב' אופני יניקת החיצונים תלויים בעבודת האדם דכאשר האדם משפיל עצמו בתאוות גשמיות ה"ה גורם כביכול השפלת אור אלקי שעי"ז נעשה תוספות יניקה בקליפות וסט"א שיונקות לא רק מהזוהמא שבין שיערה לשערה מה שהוקצב להן בתחלת בריאותן אלא שיונקות מגופי השערות ומגבי' מקום עמידתן לעומת כמו שהי' בתחלת הבריאה מקום מגורם תחת כל העולמות להיות מלבישים את העולמות וע"י הגאווה וגסות הרוח מוסיפים כח בקליפות וסט"א שהם מחציפים כלפי שמיא לקבל יניקה מהמקיף העליון שלמעלה מסדר השתל'.

יא.

וביאור הענין הוא דהנה כתיב (ירמי' ב', כ"ז) כי פנו אלי עורף ולא פנים ובעת רעתם יאמרו קומה והרשיעני, פי' גם בעת שפונים אלי הנה הם פונים אלי בעורף, שעבודתם בתורה ובקיום המצות ועבודת התפלה היא רק בעורף היינו בחיצוניות ואחוריים בלבד ולא פנים שאינם בפנימי' כמו שצ"ל באמת והיינו דהגם שעוסקים בעבודה האלקי' בתומ"צ וגם בעבודת התפלה אבל כ"ז אינה עבודה פנימי' כ"א באחוריים וחיצוניות בלבד ולהיות כן הרי בהכרח שעבודה קלושה כזו אי אפשר שתביא איזה תועלת